

Beleidskompasformulier voor **internetconsultatie**

Titel:

Herziening van het Bescherm- en Herstelplan Gas en preventieve actieplan

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

De maatregelen uit het BH-G zijn instrumenten om tijdelijk gasverbruik te verminderen ter bestrijding van een aanzienlijke verslechtering van de gasleveringssituaties. Hiermee zijn partijen die (in)direct belanghebbende zijn oa: aardgasbedrijven en belangenvertegenwoordigers van huishoudelijke en industriële gasafnemers. Zij beschikken ook over relevante kennis over de mogelijke BH-G stappen en hebben ervaring met het vraagstuk.

1. Wat is het probleem?

Op basis van de verordening gasleveringszekerheid (Verordening (EU) 2017/1938) dienen dit jaar drie samenhangende documenten met betrekking tot de gasleveringszekerheid te worden herzien: - De nationale risicoanalyse gas (wordt momenteel beoordeeld door de Europese Commissie); - Het preventief actieplan (PAP); en - Het noodplan, in Nederland het Bescherm- en Herstelplan Gas (BH-G) Het huidige PAP en BH-G dateren van september 2019. Op grond van de verordening dient iedere lidstaat tenminste één keer in de vier jaar deze documenten te herzien (artikel 10, lid 2 van de verordening). Herziening PAP Het PAP 2023 bevat actuele data en figuren met betrekking tot het nationale en regionale gassysteem. Het PAP heeft als doel het schetsen van het risicobeeld in de regio en het benoemen van (nationale) preventieve acties die genomen kunnen worden om dit beeld te verbeteren en om ernstige verstoringen in de gasvoorziening te voorkomen. Het PAP bouwt daarmee voort op de nationale risicoanalyse gas. Herziening BH-G Het BH-G bevat de maatregelen die, bij een (dreigende) situatie die de gaslevering aanzienlijk verslechtert, overwogen moeten worden om het transport van gas via het gastransport- en distributienetwerk – en daarmee de gasleveringszekerheid aan met name beschermde afnemers – te beschermen. De maatregelen kunnen worden ingezet als er – kort samengevat – sprake is van een (dreigend) fysiek gastekort. Als men de nulloptie overweegt, dan kan er door een fysiek gastekort beschermde afnemers zonder gas komen te zitten. Denk hierbij aan huishoudens, maar ook locaties waar de gevolgen groter zijn zoals een ziekenhuis. Hiermee wordt overheidsinterventie gerechtvaardigd

2. Wat is het beoogde doel?

De beleidsdoelen zijn als volgt: Het PAP heeft als doel het schetsen van het risicobeeld in de regio en het benoemen van (nationale) preventieve acties die genomen kunnen worden om dit beeld te verbeteren en om ernstige verstoringen in de gasvoorziening te voorkomen. Het BH-G bevat de maatregelen die, bij een (dreigende) situatie die de gaslevering aanzienlijk verslechtert, overwogen moeten worden om het transport van gas via het gastransport- en distributienetwerk – en daarmee de gasleveringszekerheid aan met name beschermde afnemers – te beschermen. De maatregelen kunnen worden ingezet als er – kort samengevat – sprake is van een (dreigend) fysiek gastekort. In het afgelopen jaar zijn twee maatregelen van het BH-G (de vrijwillige tender en de verplichte afschakeling) met voorrang uitgewerkt in ministeriële regelingen. Op 6 april 2023 is de Tweede Kamer hierover op hoofdlijnen geïnformeerd. Deze maatregelen zijn opgenomen in het nieuwe BH-G. De afschakelregeling van niet-beschermde afnemers is tot stand gekomen in samenspraak met onder meer de brancheverenigingen van grote industriële afnemers. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen en weloverwogen kan van deze vooraf afgesproken afschakelstrategie worden afgeweken. Dit is expliciet opgenomen in het nieuwe BH-G. Ten opzichte van het BH-G 2019 zijn er enkele in het oog springende veranderingen: o Het BH-G is beter in lijn gebracht met de verordening gasleveringszekerheid, waarin een specifiek format voor een noodplan is opgenomen. o De marktgebaseerde maatregelen die Gasunie Transport Services (GTS) kan inzetten op grond van de Transportcode Gas LNB zijn verplaatst van crisisniveau 'alarm' naar 'normale bedrijfsvoering van GTS'. Zie toelichting. o Er ligt een grotere nadruk op overheidscommunicatie in het nieuwe BH-G door in het maatregelenpakket op alle crisisniveaus

Ingangsdatum formulier: 1 oktober 2023

expliciet te maken dat een (nood-)oproep tot vermindering energieverbruik (niet alleen gas) kan worden gedaan. o Maatregelen 4, 5, en 6 uit het BH-G 2019 ter bestrijding van een noodsituatie zijn geschrapt omdat deze niet uitvoerbaar en/of effectief geacht worden (toelichting element c, maatregel 4, maatregel 5 & maatregel 6). o Stap 2 Afschakelstrategie (geen onderdeel van BH-G 2019) wordt geschrapt (toelichting element c, maatregel 7).

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Gedurende de periode waarin de internetconsultatie loopt, zullen beide documenten ook aan de Europese Commissie worden verzonden en gelijktijdig met de buurlanden worden gedeeld ter consultatie. Hiermee wordt er voldoende ruimte gegeven aan alle relevante partijen om input te leveren om zo de beleidsdoelen te realiseren.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Het is lastig om te voorspellen wat de gevolgen zullen zijn voor het inzetten van een van de maatregelen, omdat er sprake zal zijn van meerdere aspecten die samen komen en de inzet van de type maatregel. Alle onderdelen van het BH-G zijn kritisch tegen het licht gehouden, mede naar aanleiding van de ervaringen die zijn opgedaan in het afgelopen crisisjaar: de crisisstructuur, de maatregelen per crisisniveau, de informatievoorziening op basis van het BH-G, de rolbeschrijvingen per organisatie en de onderlinge verhoudingen. Zo wordt getracht negatieve gevolgen tot een minimum te houden.

5. Wat is de voorkeursoptie?

De herziening van het BH-G is uitgevoerd vanuit het perspectief het BH-G voorspelbaarder, doelmatiger en effectiever te maken in een crisissituatie. Dat houdt in dat wanneer een maatregel of processtap geen zeker nut heeft en/of er grote twijfels zijn over de uitvoerbaarheid (én onvoldoende voorbereid kan worden), er wordt gekeken naar het aanpassen of schrappen van de maatregel. Dit criterium is des te belangrijker naarmate de gascrisis intensiveert. Tijdens een noodsituatie moet namelijk duidelijk zijn dat de maatregelen die genomen worden een zeker effect hebben, niet in de laatste plaats om valse verwachtingen te voorkomen en kostbare tijd niet te verliezen. Hierom is het lastig een eenduidig antwoord te formuleren op de vraag. De voorkeur gaat er naar uit dat er bij een crisissituatie een duidelijke handelingsperspectief met alle ketenpartners.